

Piroska Katalin és Piroska István laudációja

Tisztelt ünneplő közönség, Piroska igazgató úr, kedves „Kati tanár néni”;
mérnök úr, Kálmi!

A párhuzamos „egyenesek” nemcsak a végtelenben találkoznak!

Egy nagy múltú kolozsvári –és még néhány más erdélyi unitárius gyökerű–
iskola homlokzatán, vagy az épület valamelyik emlékhelyén a MUSIS ET VIRTU-
TIBUS felírat, jelmondat olvasható:

„A TUDOMÁNYNAK ÉS ERKÖLCSNEK!”

Mármint a tudománynak és az erkölcsnek állíttatott az iskola, ahol aztán
„Egy véka tudomány mellé egy köből erkölcsöt” kaptak a deákok.

Aradon a Gizella utcai iskola és az egykori zárda épületén nem volt hasonló
tartalmú felírat, de mind a két intézetnek sajátos szellemisége volt. A hely szel-
lemét nem annyira a falak, mint inkább az ott munkálkodó tanárok és a megőr-
zött régi emlékek éltették.

Ilyen értelemben az akkor éppen Ioan Slavici-ről elnevezett LYCUM is emlékeztetett a régebbi évtizedekre, a „főgimnáziumra” és arra a szomorú napra, amikor Burián János igazgató úr átadta az iskola kulcsait az új hatalom képviselőinek.

A hely szellemét nem lehet, de legalábbis nehéz elűzni!

Innen, ezekből az alma materekből indult el Piroska István és Schmidt Katalin, hogy később a Babes-Bolyai Egyetem végzőseiként, ha nem is kalandos, de mindenképpen változatos, ***párhuzamos úton, kézen fogva lépegetve, 15 munkahelyen 88 évet és még 12*12 hónap ráadást szolgálva, elérjenek a mai ünnepi eseményhez.***

Ezt a 100 évet, ezt a centenáriumot nem érdemes feleztetni.

Ők, a Piroska házaspár, nyugodtan jubilálhatnak így.

Tisztelet illeti a Kölcsey Egyesületet, amiért az egyre rangosabbá váló Kölcsey-díj ez évi odaítélésekor Piroska Katalinra és Piroska Istvánra is gondolt. Szép ez így, már-már megható, egy házaspárt együtt díjazni!

Tudom, a díj odaítélésekor nem a tanárkodás 100 éve volt a fő szempont, bár Magyarországon 1993 óta az oktatással, a pedagógiai munkássággal kapcsolatos díjakat elsősorban a Magyar Kultúra Napján, január 22-én adják át.

A házaspár 2*18 évnyi Arad megyei tanárkodása eddig elkerülte a figyelmünket, elmaradt a köszönet, az elismerés. Kiskunfélegyházán, új munkahelyükön keményen megküzdöttek az elismerésért, a megbecsülésért. Volt alkalman közvetlenül s látni, sikerrel tették ezt. Megerősítik állításomat az Oktatási és Kulturális Minisztérium által adományozott Pedagógusi Emlékérmek, és a városi önkormányzat elismerő oklevelei. Nyugdíjas éveikben –de már korábban is– folyoiratokban, évkönyvekben, előadásokon találkoztunk eredményes kutatómunkájukra épülő közléseikkel.

Ha aradi vagy zimándi ügyről volt szó, a közösségszervezésben is lehetett rájuk számítani.

Tárgyilagosságom annyiban megkérdőjelezhető, hogy részben az egykori tanár, osztályfőnök –később gyermeküket is rám bízta a sors– , és egy jó barát beszél belőlem. Azt is elárulom, hogy aligha én voltam az első aradi, akinek a fiatal kolozsvári kolléga elárulta, hogy mit keres ebben a városban.

Mit kívánjak most a Piroska házaspár ünneplése kapcsán? Mi legyen a három, nem mesebeli, hanem valós kívánság?

Legyen úgy, hogy 10-20-50-100 év múlva is használják a Piroska házaspár két-kötetes, forrásértékű színháztörténetét.

Maradjon meg és erősödjön Aradon a magyar színjátszás.

Kívánom, hogy 16 év múlva, 2033-ban, január 22-én, az együtt 180 éves Piroska házaspár itt ebben a teremben, vagy egy másikban, köszöntsön két, Kölcsey-díjban részesült, az aradi magyar színjátszásért munkálkodó fiatalt.

Réhon József

3 Havi Szemle, 2017. március